

5. ÕPILASE ARENGUT TOETAVA HINDAMISE KORRALDUS

5.1. Hindamine ja hindamisest teavitamine

Hindamise eesmärk on:

- 1) toetada õpilase arengut;
- 2) anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
- 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- 5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- 6) anda alus õpilase järgmisse klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.

Hinded ja tagasiside kantakse õppeinfosüsteemi Stuudium.

Käitumise ja hoolsuse hindamise eesmärk on:

- 1) suunata õpilast järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täitma kooli kodukorra nõudeid;
- 2) motiveerida õpilast hoolikalt täitma õppeülesandeid;
- 3) nõuded õpilase käitumisele on esitatud kooli kodukorras

Õpilast ja tema vanemat teavitab kool hindamisest üldjuhul Stuudiumi vahendusel, kokkuleppel kooliga või vanema soovil ka paberil.

Õpilane saab oma hinnete kohta teavet ka õpetajatelt ja klassijuhatajalt. Vanemal on õigus saada lisateavet oma lapse hinnete kohta õpetajatelt ja klassijuhatajalt.

Õppeaasta on jaotatud kolmeks õppeperioodiks (trimestriks), mille lõpul toimub kokkuvõttev hindamine ning antakse tunnistused.

Iga õppeperiood (trimester) kestab 55–60 õppepäeva ja tunnistused antakse üldjuhul nädala lõpus.

Kool annab õpilasele ja vanemale tagasisidet õpilase õpitulemuste, käitumise ja hoolsuse kohta 1.–3. klassis kirjeldava tagasisidena paberkandjal iga trimestri ja õppeaasta lõpus; 4.–9. klassi õpilased saavad iga trimestri ja õppeaasta lõpus paberkandjal tunnistuse kokkuvõtvate hinnetega.

Õpitulemuste ja käitumise hindamise põhimõtteid ja korda tutvustab õpilastele klassijuhataja iga õppeaasta alguses ning lastevanematele lastevanemate koosolekul, individuaalselt või Stuudiumi kaudu.

Hindamise nõuded saab õpilane teada trimestri või teema alguses klassi- või aineõpetajalt: mida ja millal antud õppeaines hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid.

Trimestri jooksul planeeritavad kontrolltööd kooskõlastatakse teiste õppeainete õpetajatega ja registreeritakse Stuudiumis. Õppepäevas võib viia läbi ühe kontrolltöö. Kontrolltöö toimumise ajast teatatakse õpilastele ette vähemalt viis õppepäeva enne kontrolltöö toimumist. Õppenädalas võib viia läbi kuni kolm kontrolltööd. Kontrolltöid ei planeerita esmaspäevale ja reedele, välja arvatud juhul, kui õppeaine on tunniplaanis ainult esmaspäeval või reedel.

5.2. Õppimist toetav hindamine

- 1) Õppimist toetava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämiste kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Õppimist toetav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.
- 2) Õppetunni või muu õppetegevuse vältel saab õpilane õpetajalt, kaaslastelt või enesehinnangu abil enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme lõpuks taotletavate teadmiste, oskuste ja hoiakute) kohta.
- 3) Õpilane kaasatakse hindamisse, et arendada tema oskust eesmärgi seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel hinnata ning tõsta õpimotivatsiooni.
- 4) Koolipere annab õpilasele igapäevaste tegevuste ja sündmuste vältel tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.
- 5) Arenguvestlusel analüüsitakse õpilase arengut ja toimetulekut tulenevalt õpilase individuaalsest eripärast ja õpilase, vanema või kooli poolt oluliseks peetavast (näiteks käitumine ja emotsionaalne seisund, hoiakud ja väärtushinnangud, motivatsioon, huvid, teadmised ja oskused). Arenguvestlus võimaldab anda tagasisidet õppekava üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide, läbivate teemade eesmärkide, ainevaldkondlike eesmärkide ja ainealaste õpitulemuste kohta. Arenguvestlusel seatakse uued eesmärgid õppimisele ja õpetamisele. Arenguvestluse oluline osa on õpilase enesehindamine.
- 6) Õppimist toetava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta. Õpimapp sobib arenguvestluse alusmaterjaliks.

5.3. Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi hinnatakse nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.

1.–3. klassi õpilase teadmiste ja oskustele antakse sõnaline hinnang lähtuvalt tema arengust, kooliastme pädevustest ja õpioskuste kujunemisest, õpiprotsessis osalemisest ning õpitulemustest.

Ainealaste teadmiste ja oskuste hindamise tulemusi väljendatakse 4.–9. klassis numbriliste hinnetega viie palli süsteemis. Õppeainete erisustest tulenevad hindamise põhimõtted on välja töötatud kooli õppekavas esitatud ainekavades.

Trimestri algul teeb vastava õppeaine õpetaja õpilasele teatavaks õppeaine nõutavad teadmised ja oskused, nende hindamise aja ja vormi, kokkuvõtva hinde kujunemise põhimõtted.

5.4. Hindamisel viie palli süsteemis

- 1) Hindega „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «5», kui õpilane on saanud 90 – 100% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.
- 2) Hindega „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «4», kui õpilane on saanud 75 – 89% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.
- 3) Hindega „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «3», kui õpilane on saanud 50 – 74%, maksimaalselt võimalikust punktide arvust.
- 4) Hindega «2» («puudulik») hinnatakse õpitulemust, kui see on osaliselt õppekava nõuetele vastav, esineb olulisi puudusi ja vigu. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «2», kui õpilane on saanud 20–44% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.
- 5) Hindega «1» («nõrk») hinnatakse õpitulemust, kui see ei vasta õppekava nõuetele. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «1», kui õpilane on saanud 0–19% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.
- 6) Hindamise erisused fikseeritakse individuaalses õppekavas.

Õpilasele, kel on jäänud vajalik töö (kontrolltöö, praktiline töö, referaat vms) sooritamata, kantakse Stuudiumisse „T”. Sellisel juhul annab aineõpetaja õpilasele võimaluse töö sooritamiseks kümne tööpäeva jooksul.

5.5. Suuliste ja kirjalike sõnaliste hinnangute kasutamine 1.–3. klassis

1.–3. klassis kasutatakse õpilaste teadmiste ja oskuste hindamisel kõigis õppeainetes suulisi ja kirjalikke sõnalisi hinnanguid, mis kirjeldavad õpilase teadmisi ja oskusi erinevates õppeainetes.

1.–3. klassi õpilase teadmiste ja oskustele antakse sõnaline hinnang lähtuvalt tema arengust, saavutatud pädevustest, õpioskuste kujunemisest, õpiprotsessis osalemisest ning saavutatud õpitulemustest.

1.–3. klassi õpetaja sisestab Stuudiumis kirjaliku sõnalise hinnangu tunni kommentaarina.

Kui õpilasele on koostatud individuaalne õppekava, sätestatakse selles hindamise erisused.

Põhiliselt kasutatakse õpiprotsessi hindamist, mis peaks õpilase jaoks olema eelkõige positiivne. Õpetaja annab lapse saavutuste kohta iga päev tagasisidet. Kolm korda õppeaasta jooksul antakse kirjalikke kokkuvõtvaid sõnalisi hinnanguid.

Kokkuvõtvates hinnangutes tuuakse esile õpilase edusammud ning juhitakse tähelepanu arendamist vajavatele oskustele ning lünkadele teadmistes.

Õpilastele antud kokkuvõtvad sõnalised hinnangud kantakse klassitunnistusele.

5.6. Järelevastamine või järeltööde sooritamine

- 1) Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegä «puudulik» või «nõrk» või on hinne jäänud panemata (Stuudiumis on märges „T“), antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks kuni 10 päeva jooksul alates hinde teada saamisest aineõpetaja poolt määratud ajal (ka õpilasele sobival, tunnivabal ajal). Järelevastamist ja järeltööd hinnatakse viiepallisüsteemis. 1.–3. klassis kasutatakse sõnalist hinnangut.
- 2) Järele tuleb vastata kõik kontrolltööd ja praktilised tööd. Suulised vastused ja tunnikontrollid vastatakse järele kokkuleppel aineõpetajaga.
- 3) Õpilase pikemaajalisel puudumisel antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks pikema aja jooksul aineõpetaja ja õpilase vahelisel kokkuleppel. Vajadusel koostab õpetaja talle individuaalse töökava järeleõppimiseks ja –vastamiseks.
- 4) Vähemalt rahuldava järelevastamise või järeltöö tulemus kantakse Stuudiumi klassipäevikusse ning kajastub kaldkriipsuga märgistatud hindena.

5.7. Käitumise ja hoolsuse hindamine.

- 1) Käitumist ja hoolsust hindab klassijuhataja iga trimestri lõpul koostöös aineõpetajatega, arvestades pikapäevarühma õpetaja ja õpilaskodu kasvataja ettepanekuid ja arvamusi.

- 2) Käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine koolis ning õppetegevust toetavatel üritustel, õppekäikudel jms.
- 3) Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppeülesannetesse: kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel.
- 4) Käitumist ja hoolsust hinnatakse hinnetega «eeskujulik», «hea», «rahuldav» ja «mitterahuldav»
- 5) Käitumise ja hoolsuse hinne märgitakse Stuudiumisse ning kantakse klassitunnistusele.

Käitumise hindamine

Hindamisel viiepallisüsteemis hinnatakse:

- 1) käitumishindega “eeskujulik” õpilast, kellele üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane igas olukorras, kes täidab kooli kodukorra nõudeid eeskujulikult ja järjepidevalt;
- 2) käitumishindega “hea” õpilast, kes järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ja täidab kooli kodukorra nõudeid;
- 3) käitumishindega “rahuldav” õpilast, kes üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, täidab kooli kodukorra nõudeid, kuid kellel on esinenud eksimusi, mistõttu ta vajab pedagoogide ja lastevanemate tähelepanu ja suunamist;
- 4) käitumishindega “mitterahuldav” õpilast, kes ei täida kooli kodukorra nõudeid ega järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, ei allu õpetajate nõudmistele ning kellele kooli kodukorras reguleeritud mõjutuste rakendamine ei ole andnud tulemusi. Õpilase käitumise võib hinnata «mitterahuldavaks» ka üksiku õigusvastase teo või kõlblusnormi rikkumise eest.

Hoolsuse hindamine

Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase:

- 1) suhtumine õppeülesannetesse (kohusetundlikkus, töökus, järjepidevus ja õigeaegsus õppeülesannete täitmisel)
- 2) õppevahendite hoidmine ja olemasolu,
- 3) töökoha korrasolek,
- 4) tegevus klassikorrapidajana,
- 5) osavõtt koolis toimuvatest heakorratöödest,
- 6) suhtumine kooli ruumide, sisustuse ja ümbruse korrashoidu.

Hindamisel viiepallisüsteemis hinnatakse

- 1) hoolsushindega “eeskujulik” õpilast, kes suhtub õppeülesannetesse alati kohusetundlikult, õpib kõiki õppeaineid võimetekohaselt, on õppeülesannete täitmisel püüdlik, hoolas ja iseseisev, ilmutab omaalgatust ja viib alustatud töö lõpuni;
- 2) hoolsushindega “hea” õpilast, kes suhtub õppimisse ja ülesannetesse kohusetundlikult, on iseseisev ja hoolikas ning õpib oma võimete kohaselt;

- 3) hoolsushindega “rahuldav” õpilast, kes üldiselt täidab oma õppeülesandeid, kuid ei ole piisavalt järjekindel ega õpi kõiki aineid oma tegelike võimete ja arengutaseme kohaselt;
- 4) hoolsushindega “mitterahuldav” õpilast, kes ei õpi võimetekohaselt, suhtub õppeülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult, ei täida tundides õpetajate nõudmisi, jätab sageli täitmata oma kodused õppeülesanded.

5.8. Hinde vaidlustamine

- 1) Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hindeid ja sõnalisi hinnanguid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teadasaamist, esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendustega.
- 2) Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest lõikes 1 nimetatud taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.
- 3) Õpilasel ja tema seaduslikul esindajal on õigus õppenõukogu otsusega mittenõustumise, samuti õpetamist ja kasvatamist puudutavate vaidlusküsimuste korral pöörduda kooli hoolekogu ja/või kooli üle riiklikku järelevalvet teostava ametiisiku poole.

5.9. Kokkuvõttev hindamine ja järgmisesse klassi üleviimine

- 1) Kokkuvõttev hinne on õppeaine hinnete koondamine trimestri- ja aastahindeks. Koondhinded esitatakse 4.–9. klassis viiepallisüsteemis, 1.–3. klassis sõnalise hinnanguna. Kokkuvõttev hinne ei ole aritmeetiline keskmine.
- 2) Trimestrihinne pannakse välja trimestri lõpul antud trimestri jooksul saadud hinnete alusel.
- 3) Kui õpilane pole kokkuvõtva trimestri- või aastahinde väljapanemise ajaks sooritanud nõutavaid hindelisi töid, muudetakse Stuudiumis märke „T“ hindeks „1“, mis tähistab nõutavate teadmiste ja oskuste puudumist.
- 4) Kui trimestrihinne jääb mõjuvatel põhjustel välja panemata, tähistatakse see Stuudiumis märgiga “MH”, mille juures esitatakse kommentaaris hinde saamise tingimused ja tähtaeg. Kui õpilane ei ole kasutanud etteantud tähtajaks võimalust järele vastata, hinnatakse vastava trimestri vältel omandatud teadmised ja oskused hindegga «nõrk» (1).
- 5) Õpilasele, kellele on õppeperioodi eest pandud hinne “1”, “2” või on jäetud hinne välja panemata, rakendatakse tugimeede koostöös aineõpetaja, klassijuhataja ja tugispetsialistiga (näit. konsultatsioon, õpiabi rühm, logopeediline abi jms.) või koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.
- 6) Õppeaine aastahinne pannakse välja trimestrihinnete alusel.
- 7) Aastahinnete või –hinnangute alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmisesse klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama.

- 8) Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt trimestrihinnetest või trimestrite lõpus antud sõnalistest hinnangutest tuleks välja panna aastahinne «puudulik» või «nõrk» või anda samaväärne kokkuvõttev sõnaline hinnang.
- 9) Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu.
- 10) Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu üldjuhul juunis kuni kümne kontakttunni vältel. Täiendavale õppetööle jäetud õpilane täidab õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid ja iseseisvalt kodused ülesanded. Täiendava õppetöö tulemusi kontrollitakse ja hinnatakse.
- 11) Põhjendatud mitteilumise või sooritamata jätmise korral viiakse järeltöö üle augustisse.
- 12) Kui õpilane jäetakse täiendavale õppetööle, pannakse õppeaine aastahinne välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.
- 13) 1.–3. kooliastmes viiakse õpilane, keda ei ole jäetud täiendavale õppetööle, järgmisse klassi üle enne õppeperioodi lõppu.
- 14) Õpilane, kes jäeti täiendavale õppetööle, viiakse järgmisse klassi üle hiljemalt 30.augustiks.
- 15) Õpilane viiakse üle järgmisesse klassi olenemata käitumise aastahindest.
- 16) Lõigetes 13 ja 14 sätestatud tähtaegu ei kohaldata õpilase puhul, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ettenähtud erisused järgmisse klassi üleviimise ajaks.
- 17) 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja kolm tööpäeva enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.
- 18) Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui:
 - õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne “1”, “2” või mitterahuldav hinnang;
 - täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme;
 - õpilase seaduslik esindaja on esitanud sellekohase avalduse.

5.10. Põhikooli lõpetamine

- 1) Põhikooli lõpetab põhikooli riikliku õppekava järgi õppinud õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad“, kes on kolmandas kooliastmes teinud loovtöö ning sooritanud vähemalt 50 protsendile maksimaalsest tulemusest eesti keele-matemaatika.- ning ühe eksami omal valikul.
- 2) Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi õppinud õpilasele väljastatakse õppenõukogu otsuse alusel põhikooli lõputunnistus, kui tema viimased aastahinded kõikides õppeainetes on vähemalt „rahuldavad“ ning ta on sooritanud eesti keele ja

matemaatika koolieksami ning kooli poolt kohustuslike õppeainete hulgast valitud õppeaine koolieksami.

- 3) Kooli valitud eksami õppeaine ja vormi määrab kooli direktor ning teeb selle põhikoolilõpetajale ja tema seaduslikule esindajale teatavaks hiljemalt jooksva õppeaasta 1. veebruariks.
 - Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele kellel on kuni kahes õppeaines „nõrk“ või „puudulik“ viimane aastahinne või kes on kuni kaks lõpueksamit sooritanud tulemusele alla 50 protsendi maksimaalsest tulemusest.
- 4) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kelle on kehtestatud individuaalne õppekava, mis sätestab teistsugused nõuded võrreldes riikliku õppekavaga, on lõpetamise aluseks individuaalse õppekava õpitulemuste saavutatus.